

F. t. Museumslov

Hvis fundet har betydelig kulturhistorisk værdi kan Skov- og Naturstyrelsen beslutte, at arbejdet skal være indstillet, indtil der er foretaget en marinarkæologisk undersøgelse, herunder udgravning. En sådan beslutning skal ligeledes meddeles den ansvarlige for arbejdet inden 4 uger fra anmeldelsen af fundet.

Formålet med en marinarkæologisk undersøgelse er at dokumentere fortidsmindet eller vraget for eftertiden og derved uddrage den kildemæssige værdi heraf. Det bemærkes, at der ved en beslutning om en marinarkæologisk undersøgelse – ud over fundets kulturhistoriske værdi – også vil blive lagt vægt på, om undersøgelsen vil give væsentlig ny viden. Hvis en undersøgelse ikke vil give væsentlig ny viden, vil kravet om en marinarkæologisk undersøgelse blive begrænset til kun at omfatte en dokumentation af den beskadigede del af det fundne objekt.

Den marinarkæologiske undersøgelse foretages af museumsstyrelsen eller af et museum, som denne styrelse udpeger til opgaven, jf. § 28, stk. 3 i forslaget til museumslov. Undersøgelsens omfang tilrettelægges i et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og det pågældende museum og kan ikke iværksættes, før Skov- og Naturstyrelsen har accepteret budget og tidsplan for undersøgelsen. Den, der er berørt af en arbejdsstandsning, vil naturligvis også løbende blive inddraget i og orienteret om, hvad der sker i sagen.

Ifølge § 14 a, stk. 2 skal en marinarkæologisk undersøgelse gennemføres hurtigst muligt. Det har været nøje overvejet, om der i selve bestemmelsen kunne indsættes en bestemt tidsfrist, inden for hvilken undersøgelsen skal være gennemført. Udgangspunktet vil være, at standsningsperioden skal være så kort som overhovedet muligt og at den marinarkæologiske undersøgelse gennemføres inden for 3 måneder fra anmeldelsen af fundet.

Da marinarkæologiske undersøgelser er meget afhængige af vejrforholdene og dermed af årstiden, vil det imidlertid kunne forekomme, at en sådan frist er for kort. I særlige situationer, hvor fundet er gjort på et »ugünstigt« tidspunkt af året, vil der derfor kunne gå mere end 3 måneder, før undersøgelsen er gennemført. Under alle omstændigheder vil det blive tilstræbt, at den periode, hvor arbejdet er standset, ikke går ud over 6 måneder.

Den marinarkæologiske undersøgelse kan føre til, at det besluttes enten at det beskyttede objekt skal forblive på stedet og den beskadigede del sikres, eller at det beskyttede objekt skal tages op evt. med henblik på beskyttende konservering. Udgangspunktet vil være en beskyttelse på stedet. En optagelse vil alene blive aktuelt, hvis fundet har meget væsentlig kultur-

historisk værdi og anlægsarbejdet eller aktiviteten ikke eller kun vanskeligt kan flyttes. En beslutning om optagelse indebærer, at Skov- og Naturstyrelsen ophæver beskyttelsen i henhold til § 65, jf. § 14, stk. 1 og 2. Objektet er herefter ikke omfattet af naturbeskyttelsesloven, men af museumsloven, jf. lovforslaget § 28, og dets videre skæbne afgøres i henhold til denne bestemmelse.

Når den marinarkæologiske undersøgelse er gennemført, giver Skov- og Naturstyrelsen bygherren meddelelse om, at arbejdet kan genoptages. Der kan i denne forbindelse fastsættes vilkår, herunder om særlige foranstaltninger, så længe der arbejdes i nærheden af det beskyttede objekt o.lign.

Efter § 14a, stk. 3 afholdes udgiften til undersøgelser og evt. sikring af det påtrufne fortidsminde eller vrag af den ansvarlige for anlægsarbejdet eller aktiviteten. Der er i denne forbindelse tilstræbt en parallel til finansieringsprincippet i forslaget til museumslov. Ved fastlæggelsen af omfanget af den marinarkæologiske undersøgelse vil der endvidere blive taget udgangspunkt i proportionalitetsprincippet, således at omkostningerne står i et rimeligt forhold til den samfundsmæssige nytteværdi af det konkrete anlægsprojekt. Denne vurdering vil efter omstændighederne også kunne føre til, at der optages forhandlinger med bygherren med henblik på at justere projektet, så det ikke berører den marine kulturarv.

Det bemærkes, at undersøgelser i denne bestemmelse omfatter forundersøgelsen, som skal udføres i alle tilfælde og – hvis en sådan besluttes – den marinarkæologiske undersøgelse på havbunden med efterfølgende udarbejdelse af en beretning.

Til nr. 3 (§ 65, stk. 1)

Efter naturbeskyttelseslovens § 65 kan der i særlige tilfælde gøres undtagelse fra beskyttelsen i § 14, stk. 1 og 2. Forslaget indebærer, at denne bestemmelse suppleres dels med en bestemmelse om høring af kulturministeren, dels med en bestemmelse, hvorefter der ved meddelelse af dispensation fra § 14, stk. 1 og 2 kan stilles vilkår, herunder om, at der for ansøgerens regning skal udføres en marinarkæologisk undersøgelse.

Den foreslåede fakultative høringsforskrift skal ses på baggrund af, at anmeldelses- og registerforpligtelsen – og dermed det grundlæggende datagrundlag – er overført fra miljø- og energiministerens til kulturministerens. Høringen vil hovedsagelig blive anvendt i sager, der rummer en væsentlig konflikt mellem projektets samfundsmæssige nytteværdi og den berørte kulturhistoriske interesse.